

6. ŽODŽIO GALO TAISYKLĖ IR JOS IŠIMTYS

Ilgasis kirčiuotas žodžio galo skiemuo paprastai turi tvirtagalę priegaidę, pvz.: *añt, paskuĩ, vėl, aukštñn, viřš, sunkiũ, septyneriũ, juodũ(ju)*...

Tvirtapradė priegaidė dažniausiai būdinga tokioms kirčiuotoms galūnėms (vadinamosioms antrinėms), kurios atsirado trumpėjančiam žodžio galui. Įsidėmėtini šie atvejai:

a) naudininko formos, pvz.: *mokiniáms* (plg. sen. *mokiniamus*), *šauniéms* (plg. sen. *šauniamus*), taip pat *devyniéms, katéms, penkióms, mán, sáu, manám* ir *manájam*;

b) liepiamosios nuosakos veiksmažodžiai, padaryti iš bendraties, priešpaskutiniame skiemenyje turinčios tvirtapradę priegaidę, pvz.: *paláuk* (: *paláuktì*), *nekláusk* (: *nekláustì*), *iřléisk* (: *iřléistì*), *rašýk* (: *rašýtì*), *kartók* (: *kartótì*), *búk* (: *bútì*);

c) bendraties formos su sutrumpėjusia priesaga *-t*, jei nesutrumpėjusių formų priešpaskutinio skiemens priegaidė tvirtapradė, pvz.: *léist* (: *léistì*), *láukt* (: *láuktì*), *sakýt* (: *sakýtì*), *bút* (: *bútì*);

d) kai kurie nekaitomi vienskiemeniai bei dviskiemeniai prieveiksmiai, dalelytės, jungtukai, pvz.: *dár, gál, jéi(gu), jóg, kíek, lýg* (plg. *lýgu*), *nórs* (plg. *nóris*), *rýt* (plg. *rýtas*), *víen* (plg. *viena*); *anót, bevėik* (plg. *vėikiai*), *kažin, pusiáu, rytój, tegùl, tiesióg* (plg. *tiesiógiai*), *užúot, visái*.

Kompiuterinis lietuvių kalbos žinynas. Nuo morfologijos iki reikalų raštų, sudarė Petras Kniūkšta, Vilnius: Šviesa, 2004.